

28/ Rombo.
45

AB - 4 - 1030

Förslag
till

Lisselång-Jursta torrlägningsföretag

i Ösmo socken och Stockholms län
Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1944 av
Nils Risberg
Statens lantbruksingeniör.

KOSTNADSFÖRDELNINGSLÄNGD

Fastighet	Registernummer	Mantal	Ägares namn
Sjåbo	5 ¹	2	Sigurd Hammarstrand
" (Legerås)	5 ¹⁸	arst.	"
" (Lisselång)	5 ¹⁹	arst.	Olina Johansson
" (Lunnby)	5 ⁶	arst.	Sigrid Hjörstrand
Jursta	4 ³	arst.	Fredrik Andersson
"	4 ¹	1 ² / ₃	Elisabeth Larsson
"	1 ³	1 ¹ / ₂	Edvard Nilsson
Banksta	1 ¹	1	Lars B. Karlsson
			Summa

Ej sökande	Värde		Värde		Förbätt-		Deltager i kostnaden					
	före		efter		rings-		med pro- cent	för torr-		för förrätt-		
	företaget		företaget		värde			läggningen		ningen		
								med		med		
	kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre		kr.	öre	kr.	öre	
1	1954	30	3919	30	1965	-	7.64	1869	50	81	72	
1	3557	20	7121	40	3564	20	13.85	3389	10	148	14	
	4382	-	11463	30	7081	30	27.53	6736	59	294	47	
	736	50	945	-	208	50	0.81	198	20	8	66	
	10504	20	12984	50	2480	30	9.64	2358	91	103	11	
1	5873	95	11984	90	6110	95	23.75	5811	63	254	03	
	5175	95	9020	70	3844	75	14.95	3658	29	159	91	
	3857	75	4329	-	471	25	1.83	447	80	19	58	
	36041	85	61768	10	25726	25	100.00	24470	-	1069	62	

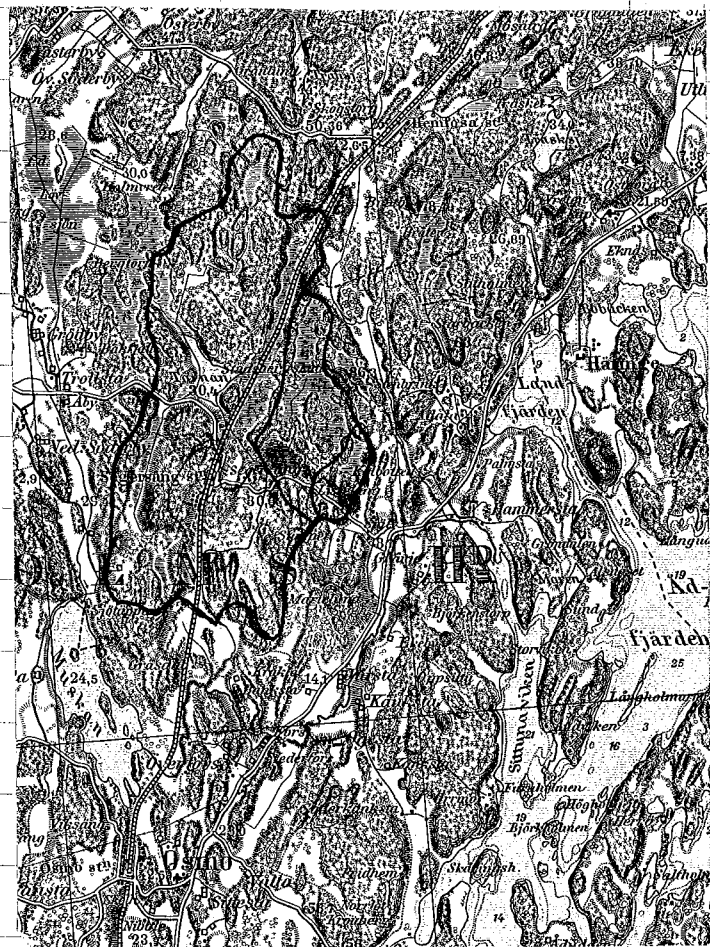
All deltagningsskyldighet
är grundad endast på värdet
av den bätnad som vinner
genom av företaget uppkom-
mande jordförbättring

Ösmunden 4 juli 1944

Status lantbruksskatt

W. Karlsson

E. Jacobsson



U t l å t a n d e

Synemännens utlåtande rörande för-
bättrad utdikning av mark tillhörande Själv,
Jursta och Banksta i Ösmo socken och Stock-
holms län, avgivet vid sådan syneförrättning
som omförmäles i vattenlagen 10 kap. 32 och
följande paragrafer.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget med
sin nedre del c:a 3.5 km. norr om och med sin övre del c:a 5.5
km. nord-nordost om Ösmo kyrka. Å bifogade översiktskarta har
avdikningsområdet markerats med gul färg varjämte även neder-
bördsområdets yttergränser markerats med en blå linje. Avdik-
ningsområdet utgöres av såväl odlad som ej odlad jord och om-
fattar 82,57 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något namngivet
vattensystem. Det ligger mellan de enligt Kungl. Kungörelsen
den 13 april 1922 med n:ris 62 och 63 betecknade nederbördsom-
rådena.

Förordnande.

Genom länsstyrelsens förordnande av den 11 maj 1944 erhöi undertecknad i uppdrag att handlägga förenämnda förrättning och har på grund härav och i anslutning till förrättningssökandens och med denne likställda vid undersökningen och vid sammanträde i ärendet framställda yrkanden föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som vattenavledning och bestämma jämlikt vattenlagen 10 kap. 62 § att företaget skall benämnas Lisseläng-Jursta.torrläggnings-företag.

Hinder mot företaget.

Företaget berör ej något av de förhållanden, som omförmälas i vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Mot syneförrättningens handläggning eller företagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företagets omfattning och avloppsdikenas lägen.

Den i företaget ingående vattenskadade marken

finnes å hit-hörande plankarta upptagen och har fullständig beskrivning häröver upprättats. För områdets avdikning föreslås ett huvudavlopp å kartan betecknat med A-B-C-D-E-F, vilket å sträckan A-B-C även utgör avlopp för sjön Tärnan. Förutom huvudavloppet skola de sidoavlopp upptagas, vilka å kartan betecknats med B-G-H, G-I och E-K. Avloppen hava jämväl markerats med tvenne jämnlöpande röda linjer för öppen ledning och en tjockare röda linje för täckt ledning. Av huvudavloppet utgör delen A-B-C även avlopp för sjön Tärnan. Detta avlopp har varit föremål för s.k. skogsutdikning enligt ett år 1938 vid syneförrättning upprättat förslag. Dethar icke varit möjligt att med säkerhet bedömma bottenlinjens läge enligt 1938 års förslag. Ett allmänt bedömmande synes dock tala för att den nuvarande botten i huvudsak ansluter sig till skogsutdikningsförslagets bottenlinje.

Nederbördsområde, vattenmängd och lutningsförhållanden m.m.

Nederbördsområdet har uttagits dels genom besiktning å marken dels med tillhjälp av ovannämnda översiktskarta och har beräknats till

vid punkt A	15 km ²	1500
" " 38+75	12 "	1165
" " F	0.5 "	
" " K	0.04 "	

För övriga sidaavlopp äro respektive nederbörds-
områden av mindre omfattning.

Med hänsyn till respektive nederbördsområden har
maximi- och medelavrinningen beräknats till

	max. l/sek. 100	medel l/sek. 10
för avloppet A-B-C		
" " C-D	100	10
" " D-E-F	125	12.5
" " E-K	150	15

bliva	max. m ³ /sek.	medel m ³ /sek.
för avloppet A-B-C	1.5 [✓]	0.15 [✓]
" " C-D	0.54 [✓]	0.05 [✓]
" " D-E-F	0.063 [✓]	0.006 [✓]
" " E-K	0.006 [✓]	0.0006 [✓]

För sträckan E-F av huvudavloppet föreskrives
täckta ledning av 12" cementrör i lutning 3.0:1000. Vid in- och

utlopp förstärkes ledningen på sätt ritningen utvisar och förses
med 3 st. inspektionsbrunnar i läge som såväl plan- som profil-
ritningarna utvisa.

För avloppet E-K föreskrives täckt ledning av 6"
cementrör i lutning 3.0:1000. Vid utloppet inlägges s.k. trum-
öga. Vid inloppet anordnas intagsbrunn varjämte å landsvägens
norra sida inlägges inspektionsbrunn.

För såväl inspektions- som intagsbrunnar äro sär-
skilda ritningar upprättade.

Rörledningarna skola täckas av ett minst 0.60
meter tjockt jordlager.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en
i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt
möjligt full torrläggning av sökandenas i företaget ingående mark

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen
äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslag-
na avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna
jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal
ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av de-
samma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna.

Broar.

1. Broar under allmänt underhåll

Landsvägsbron vid punkt 34+94 å huvudavloppet samt trumman för avledandet av vattnet från ägofigurerna n:ris 94, 98 och 99 för närvarande belägen mitt för sydöstra hörnet av fastigheten Själv 5¹ skola fördjupas.

Enligt vägförvaltningens skrivelse (bil. L) skall i samband med ombyggnad vägen omläggas enligt å ritningen med blått markerat läge. Bron skall utföras så, att botten under densamma skall ligga på höjden + 3.56 enligt förslagets höjdsystem och skall genomgångsöppningen vara 2.5 x 1.5^m med 2.5 m som horisontellt mått.

Trumman vid sydöstra hörnet av fastigheten Själv 5¹ utfördes år 1942. Dess läge blir lämpligare om den lägges cirka 40 meter längre mot öster. vid den punkt som å kartan markerats med K. Den skall utföras av 6" cementrör med bottenläge å + 5.05 enligt företagets höjdsystem och med inspektionsbrunn å varkera sidan av vägen.

Ombyggnaden av såväl bron som trumman skall ombe-sörjas av vägförvaltningen och då det här i båda fallen gäller vägavlopp tillkommet efter 1880, som anlagts för torrläggning in-

till 1.2 meter av ovanför liggande åker och äng, vilken vid ti-den för respektive anläggningars tillkomst var att hänföra till nämnda ägoslag, skall arbetet jämväl bekostas av vägförvaltning-en. Torrläggningsföretaget skall underrätta vägförvaltningen 1 månad innan arbetet med respektive ombyggnader behöver påbör-jas. Efter erhållen anmodan skall arbetet med brons ombygg-nad vara färdigt inom 2 månader och med trummans ombyggnad inom 1 månad. Vägförvaltningen behöver icke påbörja sitt arbete förrän arbetet nedanför respektive anläggningar är utfört.

2. Ägobroar.

I kostnadsförslaget har upptagits det antal broar som skola ombyggas på grund av företagets utförande. Desamma skola uppföras å torrläggningsföretagets bekostnad på sätt sär-skild förslagsritning utvisar.

Uppmätning.

För bestämmande av arealen vattenskadad mark samt för utrönande av varje ägofigurs höjdläge över medelvattenytan i avloppen, har den av företaget berörda marken blivit kart-lagd och nätavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full torrläggningshöjd över nämnda vattenstånd, varvid för mark

belägen på längre avstånd från avloppen tillagts erforderligt fall. Åker har betecknats med gul, äng med grön och skogsmark med röd färg. Blå siffror angiva markens höjdläge över för-
rättnings jämförelseplan.

Jordvärdering.

Då överenskommelse angående kostnadernas för-
delning ej kunnat träffas, har ägo- och gradering varit nödvändig och
har densamma verkställts efter följande grunder.

Genom borrhning har jordens värde med hänsyn till
dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av
omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje ägo-
figur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torr-
lagda ägofigurer införda i kolumn 13 av värderingslängden (bil. Q).

För ägofigurer, vilka äro belägna lägre än full torrläggningshöjd
över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torr-
lagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan
grund att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,5 meter över
nyssnämnda höjd ansetts hava torrläggningsgraden 1.0 d.v.s. de bli-
va fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna
höjdläge, ansetts hava torrläggningsgraden 0 d.v.s. deras blivande

värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med
0. För sådan jord, som är belägen på sådant avstånd från avloppen
att för dess torrläggning erfordras kostnad för upptagandet av fler
avlopp än de i detta företag föreslagna har reducering av blivande
värdet pr. hektar verkställts. Det blivande värdet finnes infört
för såväl fullt torrlagda som icke fullt torrlagda ägofigurer i ko-
lumn 13 av värderingslängden.

Vid beräkning av nuvarande värdet har all mark belägen
under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick vär-
delös medan mark belägen ovan den i momentet angående "Uppmätning"
omnämnda kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full
avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon
förbättring. Markens nuvarande värde är därför beroende dels av det
blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av
dess höjdläge i förhållande till den försumpande vattenytan samt er-
hålles genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick
medels ett procenttal, som beror på respektive figurers höjdläge över
sagda vattenyta. De härigenom erhållna värdena pr. hektar äro in-
förda i värderingslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller
s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15.

och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt förbättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Båtnad av annat slag än jordförbättring förekommer icke inom detta företag.

Nuvarande och blivande värdet samt förbättringsvärdet.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 81,57⁷¹ hektar.

Dess blivande värde utgör 64.768,10[✓] kronor

" nuvarande " " 36.041,85[✓] "

Förbättringsvärde sålunda 25.726,25[✓] "

Vattendomstolsavgift.

Jämligt 11 kap. 95 § vattenlagen skall till länsstyrelsen erläggas en avgift av 1,50 kronor för tusen av värdeökningen såsom bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeökningen uppgår till 25.726,25[✓] kronor skall till länsstyrelsen erläggas ett belopp av 38,60[✓] kronor och skall bestyrkt avskrift av denna bestämmelse tillställas länsstyrelsen. Vattendomstolsavgiften skall erläggas så snart utlåtandet vunnit laga kraft.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för avloppens utvidgning samt för intrång genom jordupplag föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå, varför särskild jordersättningslängd (bil. R) härför upprättats.

Ersättning för intrång genom jordupplag omfattar antingen ersättning för det intrång, som förorsakas genom att vallarna äro upplagda, eller om vallarna bortföras, ersättning för det arbete, som erfordras för vallarnas bortförande, fördelat med 20 % för intrånget och 80 % för bortförandet.

Ersättning utbetalas i samband med slutligt uppgörande av räkenskaperna.

Med rätt till ersättning följer även skyldighet att hålla de uppkastade jordvallarna fria från ogräs.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta

arbete äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i vattenlagen 9 kap., dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, varför här hänvisas till nämnda handling. Avdikningsområdet utgöres av en samfällighet. Samfälligheten har betraktats som en avdelning och har i tabellen angivits huruvida delägare är sökande till företaget eller ej. All deltagningsskyldighet är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes genom av företaget uppkommande

jordförbättring. Deltagare som ej sökt företaget eller förenat sig med sökanden om företaget är ej skyldig att vidkännas större bidrag till kostnaden för detsamma än som svarar mot värdet av den båtnad hans mark därigenom beredes. Då någon framställning att få en ägga bidrag till kostnaden för företagets utförande på visst antal år ej anförts har någon sådan fördelning ej heller verkstälts.

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena och förfalla till betalning omedelbart. För kostnadernas slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförämningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola noga bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten eller berg, varå fixpunkt utsatts, sprängas eller borttagas, får detta ej ske förrän ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligt är åtgär-

den belagd med straff enligt bestämmelserna i vattenlagen

13 kap. 14 §.

Företagets förhållande till sjön Tärnan.

Vid punkt C inkommer avloppet från den c:a 1200 meter längre upp belägna sjön Tärnan. Efter förfrågan hava markägarna vid nämnda sjö förklarat att de ej önska förena sig med sökandena till denna förrättning. Med anledning härav kommer någon förändring av detta avlopp ej att förekomma. Ej heller har en sänkning av botten vid punkt C ansetts medföra någon förändring av vattenförhållandena i Tärnan.

Företagets förhållande till järnväg.

Huvudavloppet skall fördjupas intill banvallen för Stockholm-Nynäs Järnväg. Med anledning härav har förslaget i denna del översänts till Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som i utlåtande av den 5 juni 1944 (bil. H) förklarat sig godkänna företaget i vad mån det berör nämnda järnväg.

Torrlägningsföretaget skall underrätta järnvägen 1 månad innan arbetets utförande fortskridit så långt att grävning skall företagas intill banvallen.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemännen skäligt medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall, om någon av intressenterna vill fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget med hänsyn till såväl plan som profilritningen och får börjas efter den 15 september 1944 och skall vara fullbordat senast före den 1 november 1948. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygds vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio år.

Då ingen deltagare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till länsstyrelsen.

Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall denna ofördröjligen anmälas till länsstyrelsen. Jämlikt vattenlagen 3 kap. 21 §.

är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos länsstyrelsen må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl vid deras första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya avloppens kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga ställen dock minst på var femtionde meter genomskäras för att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Avsynning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande statens lantbruksingeniör eller annan av vederbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola första gången

under första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt där- efter vart annat år samt så ofta det dessemellan erfordras rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast före den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att botenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företagets styrelse vidtaga utan övriga intressenters hörande.

De nyuppförda broarnas underhåll skola bekostas av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor företagas eller tålas och skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtagliga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iaktages att den skada, som förorsakas genom betande kreatures eventuella nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan,

varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment stadgade tiden besvär inlämnats till vattendomstolen.

Ösme den 4 juli 1944

[Signature]
Statens lantbruksingenjör.
F. O. Carlsson *E. Jacobsson*
God man *God man*

Att besvär icke blivit inom den i 11 kap. 85 § vattenlagen föreskrivna tid hos vattendomstolen anförda över den syneförrättning, vid vilken förestående utlåtande avgivits; betygar Stockholm i Österbygdens vattendomstols kansli den 19 oktober 1944.

Ex officio:

[Signature]

Stämpelet: Träsköarna



3/2/45

FÖREDRAGET

DEN 8 OKT. 1948

LANTBRUKSSTYRELSEN

DIARIE Nr 06441

K. LANTBRUKSSTYRELSEN

24 SEP. 1948

R a p p o r t

Över verkställd avsyning av torrlägningsföretag enligt förordnande av Kungl. Lantbruksstyrelsen n:r 146/46.

Företagets namn: Lisseläng-Jursta torrlägningsföretag i Ösmo socken och Stockholms län

Planen fastställd den 28 september 1945

Statsbidrag från statens avdikningsanslag 12.810:- kr.

Lån från statens avdikningslånefond 9.950:- "

Kontrakt antaget den 2 januari 1946

Förtroendeman för företaget: Edv. Nilsson, Jursta, Ösmo

Avsyningen verkställdes av 1:ste assistenten Bertil Almgren den 21 september 1948.

Därvid befanns arbetet vara i sin helhet utfört i överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen, varför företaget tillstyrkes till godkännande.

Stockholm den 22 september 1948

Lindqvist
Lantbruksingeniör i Stockholms län.

Bertil Almgren

28/9-45

12.810
10.400
2.410

9.950
8.100
1.850

Uttag: